

A Participatory Information Resources Development Model for Users at Chiang Mai University Library

รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Pattara Panommit

พัทธรา พนมมิตร

Chiang Mai University Library, Chiang Mai 50200, Thailand
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ 50200 ประเทศไทย

Corresponding author: pattara.p@cmu.ac.th

Received March 30, 2026 ■ Revised May 19, 2026 ■ Accepted May 26, 2026 ■ Published August 17, 2026

Abstract

This research aimed 1) to examine users' needs for participation in information resources development, and 2) to develop a participatory model for information resources development for users at Chiang Mai University Library. A quantitative survey research design was employed. The sample consisted of 783 users of Chiang Mai University Library during the 2023 academic year. Participants were divided into two groups: academic and support staff ($n = 387$), and undergraduate and graduate students ($n = 396$). Data were collected using a questionnaire and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that the appropriate participatory model for information resources development at Chiang Mai University Library comprises three key components. First, the library enhances users' awareness of their roles and rights in information resource development through systematic, continuous, and proactive communication. Second, the library implements a hybrid participation approach that enables users to participate in information resource selection during the CMU Book Fair and via the library website during non-event periods. Third, the library employs the CMU Mobile Application as the university's centralized platform for purchase requests, acquisition status updates, and item availability notifications. Through this platform, users receive updates on the status of their requests at each stage, including acquisition decisions, unavailable or out-of-print items, duplicate titles, and notifications when requested resources become available for service.

Keywords: collection development, user participation, acquisition

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการ และ 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 783 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวน 387 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เหมาะสมประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้การมีส่วนร่วม โดยสำนักหอสมุดประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใช้บริการรับรู้สิทธิและบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ 2) ด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ดำเนินการแบบผสมผสาน คือ เปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการเลือกทรัพยากรสารสนเทศทั้งในช่วงที่มีการจัดงานสัปดาห์หนังสือ (CMU Book Fair) และผ่านเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดในช่วงที่ไม่มีการจัดกิจกรรม และ 3) ด้านช่องทางการเสนอซื้อและการแจ้งผล ใช้ช่องทาง CMU Mobile Application ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มกลางของมหาวิทยาลัย โดยแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ผลการพิจารณาจัดซื้อ สถานะไม่มีจำหน่ายหรือยกเลิกการจัดพิมพ์ รายการที่เข้าซื้อ ตลอดจนการแจ้งทรัพยากรสารสนเทศพร้อมให้บริการ

คำสำคัญ: การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ, การมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ, การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

■ บทนำ (Introduction)

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นประตูด่านการเรียนรู้ที่สำคัญในการสนับสนุนการศึกษา การวิจัย และนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสังคม โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมบริการห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ พันธกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักหอสมุด คือ การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ โดยคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ (Printed materials) สื่อโสตทัศน (Audio-visual materials) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic media) โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความทันสมัย และคุณค่าทางวิชาการ (Olubiyo, 2023) เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย และการสร้างองค์ความรู้ของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Collection development) เป็นกระบวนการสำคัญของห้องสมุดที่ครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการ การกำหนดนโยบาย การคัดเลือก การจัดหา การคัดออก และการประเมินทรัพยากรสารสนเทศ (Kamau & Elegwa, 2022; Bentil, 2025) โดยเฉพาะกระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (Acquisition) ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการดำเนินงานของห้องสมุด เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ทำให้ห้องสมุดสามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อ การขอรับบริจาค การแลกเปลี่ยน การเช่า การทำสำเนา และการผลิตหรือการรวบรวมขึ้น (Evans & Saponaro, 2005; Sukhothai Thammathirath Open University [STOU], 2023) สอดคล้องกับที่ Thabuang Mahawiththayalai (2001) ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ระบุว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีการบันทึกในทุกรูปแบบ ได้แก่ วัสดุสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ สารสนเทศที่บันทึกในรูปเสียง รูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รูปกราฟิก และฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ให้ครบถ้วน ตามความจำเป็น และอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม ได้ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ และมีทรัพยากรสารสนเทศในสาขาวิชาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Rajkumar & Sitwala, 2025; Jiao et al., 2025; Jimenez et al., 2024) แต่ในขณะเดียวกันห้องสมุดมหาวิทยาลัยหลายแห่งพบปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ (Levenson & Nichols Hess, 2020) ทำให้ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ (Tran & Guo, 2021; Heisserer-Miller & McAlister, 2023; Ashilungu & Onyancha, 2024)

แม้ว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกและเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด แต่จากข้อมูลการมีส่วนร่วม 4 ปีย้อนหลัง พบว่า มีผู้ให้บริการส่วนน้อยที่มีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Huvila (2020) and Johnston et al. (2023) ที่กล่าวว่า แม้ห้องสมุดจะเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากขึ้น แต่การมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการยังอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในหลายด้าน เช่น การรับรู้ของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับช่องทางการเสนอทรัพยากรสารสนเทศ ความสะดวกในการเข้าถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ รวมถึงแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างครอบคลุม

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ยังเน้นศึกษาระดับหรือปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่ยังไม่มีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่ดึงดูดผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับบริบทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ งานวิจัยที่เชื่อมโยงความต้องการของผู้ใช้บริการเข้ากับการดำเนินงานของห้องสมุดยังมีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้ยังขาดรูปแบบที่จะช่วยบูรณาการความต้องการของผู้ใช้บริการ เข้ากับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ และพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม

■ วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

■ การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ปัจจุบันการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศได้เปลี่ยนจากการบริหารจัดการแบบเดิมไปสู่กลยุทธ์เชิงรุกที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based) เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศการเรียนรู้ โดยเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการต้นกำเนิดแบบ Just-in-Case ที่พึ่งพาความเชี่ยวชาญของบรรณารักษ์ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศล่วงหน้า มาเป็นรูปแบบ Just-in-Time ที่ขับเคลื่อนด้วยความต้องการของผู้ใช้บริการ

(User-driven approach) การเปลี่ยนแปลงนี้มีรากฐานสำคัญมาจากทฤษฎีพฤติกรรมสารสนเทศของ Wilson (1997) ที่ชี้ให้เห็นว่าความต้องการสารสนเทศ (Information Need) ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว แต่ถูกหล่อหลอมด้วยบริบททางสังคมและบทบาทหน้าที่ของผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับรากฐานของทฤษฎีบทบาท (Role theory) ของ Linton (1936) ที่อธิบายว่า พฤติกรรม พฤติการณ์ และระดับการตระหนักรู้ของบุคคลจะถูกกำหนดและขับเคลื่อนผ่านสถานภาพ (Status) ควบคู่กับความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ (Role Expectations) ของตำแหน่งนั้น ๆ ในองค์กร เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับแนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation) ของ Cohen and Uphoff (1980) พบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพของห้องสมุดจำเป็นต้องยกระดับบทบาทผู้ใช้บริการจากการเป็นเพียงผู้รับบริการมาเป็นผู้ร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ แนวทางนี้สอดคล้องกับความเคลื่อนไหวของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในระดับสากลที่นำรูปแบบ Demand-driven acquisition (DDA) และ Patron-driven acquisition (PDA) มาใช้เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด

จากการสังเคราะห์งานวิจัยล่าสุดในระดับนานาชาติ Monroe-Gulick et al. (2024) and Ramsey and Chomyc

(2025) พบแนวโน้มที่ชัดเจนว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วโลกได้ลดบทบาทของการคัดเลือกทรัพยากรแบบรวมศูนย์ (Centralized selection) และหันไปพึ่งพาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนจากพฤติกรรมการใช้งานจริงของผู้ใช้มากขึ้น ซึ่งการวิจัยเปรียบเทียบเชิงลึกโดย Tyler and Boudreau (2024) ยืนยันว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบ DDA และ PDA มีอัตราการหมุนเวียน (Circulation rate) และความถี่ในการเข้าถึงสูงกว่าการจัดหาแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสามารถตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะหน้าและความจำเป็นทางการวิจัยที่ซับซ้อนได้อย่างแม่นยำ

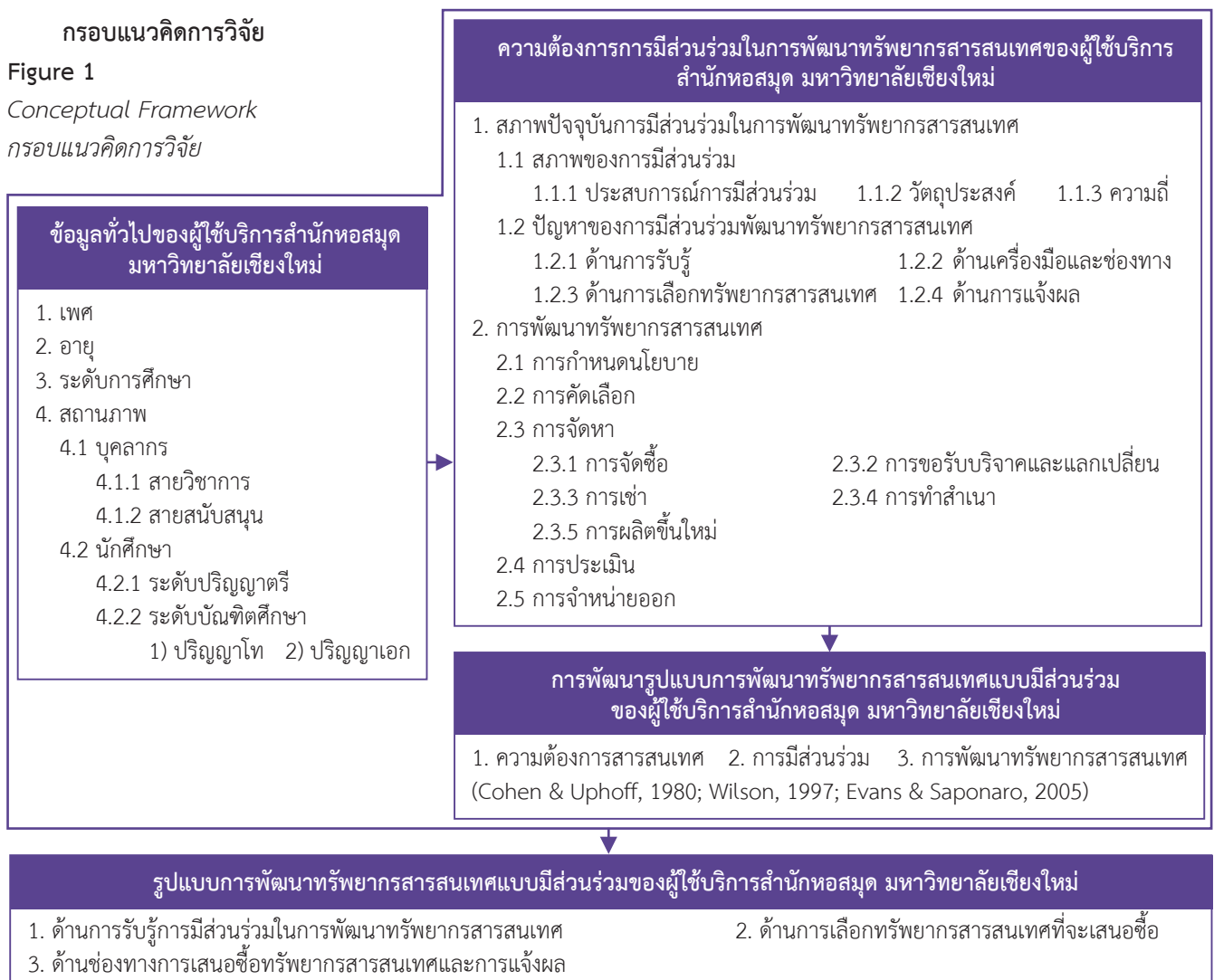
จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพต้องตั้งอยู่บนฐานการมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมการใช้งานจริงของผู้ใช้บริการ การวิจัยครั้งนี้จึงได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎีและข้อค้นพบจากงานวิจัยในระดับนานาชาติมาปรับใช้ในบริบทของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

Figure 1

Conceptual Framework

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงเชิงเหตุผลและกลไกเชิงระบบ โดยแบ่งโครงสร้างความเชื่อมโยงนี้ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ในการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ถูกพิจารณาในฐานะปัจจัยเชิงบริบทตามทฤษฎีพฤติกรรมสารสนเทศของ Wilson (1997) และทฤษฎีบทบาทของ Linton (1936) โดยผู้วิจัยพิจารณาบนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า ความแตกต่างของบริบททางสังคมและบทบาทหน้าที่ คือ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความต้องการและการเข้าถึงสารสนเทศแตกต่างกัน ปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มหรือข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมกับห้องสมุดอย่างไร

2. สภาพปัญหาและกระบวนการทำงาน ผู้วิจัยมุ่งสำรวจและวิเคราะห์อุปสรรคที่ผู้ใช้บริการพบเจอในขั้นตอนการดำเนินงานของห้องสมุด ตามวงจรการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของ Evans and Saponaro (2005) บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าปัญหาเชิงพฤติกรรมและการสื่อสาร เช่น การไม่รับรู้สิทธิของตนหรือข้อจำกัดในการเข้าถึงเครื่องมือ ย่อมเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) เป็นเครื่องมือเพื่อหาช่องว่าง (Gap) ที่ชี้ให้เห็นว่า ระบบการทำงานเดิมของห้องสมุดยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในจุดใดบ้าง

3. การสังเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบใหม่ คือ การนำปัญหาและสาเหตุที่พบจากสองระยะแรก มาประมวลร่วมกับฐานคิดทางทฤษฎี เพื่อออกแบบรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมที่สามารถแก้ปัญหาเชิงระบบได้อย่างตรงจุด โดยมุ่งเน้นความสำคัญใน 3 ด้าน คือ ด้านการรับรู้การมีส่วนร่วม ด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ และด้านช่องทางการเสนอข้อทรัพยากรสารสนเทศและการแจ้งผล

■ วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจ (Survey research) โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 48,687 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 2,484 คน และสายสนับสนุน จำนวน 9,167 คน รวม 11,651 คน และกลุ่มที่ 2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 31,398 คน และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน

5,638 คน รวม 37,036 คน (Chiang Mai University [CMU], 2023) ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลประชากรปีการศึกษา 2566 เนื่องจากเป็นข้อมูลอย่างเป็นทางการล่าสุดที่มีความสมบูรณ์และได้รับการรับรองจากมหาวิทยาลัย ณ ช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัย จึงเหมาะสมสำหรับใช้เป็นฐานประชากรในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 783 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 83 คน และสายสนับสนุน จำนวน 304 คน รวม 387 คน และกลุ่มที่ 2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 337 คน และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 59 คน รวม 396 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยยึดตามสัดส่วนของประเภทผู้ใช้บริการและกลุ่มสาขาวิชา เนื่องจากประชากรแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมและความต้องการสารสนเทศที่ต่างกัน อย่างชัดเจน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามชั้นภูมิช่วยให้ผลการวิจัยไม่เอนเอียงไปที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และมั่นใจว่ากลุ่มตัวอย่างกระจายตัวครอบคลุมทุกสาขาวิชาและทุกสถานภาพอย่างเป็นสัดส่วน ซึ่งจะช่วยให้ข้อค้นพบที่ได้สะท้อนภาพรวมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดได้อย่างแท้จริง

โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามโครงสร้างสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (CMU, 2023) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

1. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 5 คณะ และ 3 วิทยาลัย ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตรวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี วิทยาลัยการศึกษาและการจัดการทางทะเล และวิทยาลัยนานาชาตินวัตกรรมดิจิทัล

2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 7 คณะ ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์

3. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 9 คณะ ได้แก่ คณะการสื่อสารมวลชน คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิจิตรศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์

Table 1

Population and Sample Size Classified by Status and Academic Discipline

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	ประชากร					กลุ่มตัวอย่าง				
	บุคลากร		นักศึกษา			บุคลากร		นักศึกษา		
			ป.ตรี	บัณฑิตศึกษา				ป.ตรี	บัณฑิตศึกษา	
	วิชาการ	สนับสนุน		ป.โท	ป.เอก	วิชาการ	สนับสนุน		ป.โท	ป.เอก
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี										
คณะเกษตรศาสตร์	88	205	1,459	198	92	3	7	16	2	1
คณะวิทยาศาสตร์	325	233	2,450	271	261	11	8	26	3	3
คณะวิศวกรรมศาสตร์	170	244	3,811	590	124	6	8	41	6	1
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	62	64	1,506	69	23	2	2	16	1	0
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	65	53	631	57	10	2	2	7	1	0
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	70	88	1,543	154	23	2	3	16	2	0
วิทยาลัยการศึกษาและการจัดการทางทะเล	10	10	0	10	0	0	0	0	0	0
วิทยาลัยนานาชาตินวัตกรรมดิจิทัล	25	37	242	73	71	1	1	3	1	1
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ										
คณะทันตแพทยศาสตร์	109	313	379	146	15	4	10	4	2	0
คณะเทคนิคการแพทย์	122	243	1,185	72	67	4	8	13	1	1
คณะพยาบาลศาสตร์	107	132	809	458	153	4	4	9	5	2
คณะแพทยศาสตร์	513	6,560	1,472	54	219	17	218	16	1	2
คณะเภสัชศาสตร์	93	115	856	106	45	3	4	9	1	0
คณะสัตวแพทยศาสตร์	75	183	394	43	42	2	6	4	0	0
คณะสาธารณสุขศาสตร์	12	8	0	126	21	0	0	0	1	0
สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์										
คณะบริหารธุรกิจ	54	67	2,206	608	9	2	2	24	7	0
คณะมนุษยศาสตร์	190	144	2,954	219	15	6	5	32	2	0
คณะจิตรศิลป์	86	67	1,451	56	36	3	2	16	1	0
คณะศึกษาศาสตร์	115	186	1,698	292	72	4	6	18	3	1
คณะเศรษฐศาสตร์	47	46	2,004	215	20	2	2	21	2	0
คณะสังคมศาสตร์	48	56	1,064	203	44	2	2	11	2	0
คณะการสื่อสารมวลชน	28	48	1,324	53	6	1	2	14	1	0
คณะนิติศาสตร์	28	32	1,063	44	0	1	1	11	0	0
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	42	33	897	153	0	1	1	10	2	0
รวม	2,484	9,167	31,398	4,270	1,368	83	304	337	47	12

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา กรอบแนวคิด และขอบเขตการวิจัย จึงได้กำหนดคำถามในแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้
1) การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบประเมินและแบบสอบถาม และการใช้ภาษาเพื่อความถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item congruence) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และ
2) การทดสอบหาความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 ซึ่งสรุปได้ว่า ทุกข้อคำถามสามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวน 387 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 396 คน รวม 783 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 690 คน คิดเป็นร้อยละ 88.12

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 และ 2

วิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงความถี่และใช้ค่าสถิติร้อยละ เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แบบสอบถามตอนที่ 3 และตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้วิธีการประเมินค่า 5 ระดับ เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 3 และ 4 โดยใช้วิธีการประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต สเกล (Likert, 1961) ดังนี้

ระดับ 5 มากที่สุด

ระดับ 4 มาก

ระดับ 3 ปานกลาง

ระดับ 2 น้อย

ระดับ 1 น้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 คำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ รวบรวมและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย (Results)

ส่วนที่ 1 การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ด้านเพศผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 690 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 471 คน คิดเป็นร้อยละ 68.26 รองลงมาเป็นเพศชายจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 และเป็นเพศทางเลือกจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 5.94 ตามลำดับ

1.2 ด้านอายุผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 20–30 ปี มากที่สุด จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 74.78 รองลงมา คือ 31–40 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และ 41–50 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 8.12 อายุระหว่าง 51–60 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 3.48 และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.29 ตามลำดับ

1.3 ด้านระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 517 คน คิดเป็นร้อยละ 74.93 รองลงมา คือ ระดับปริญญาเอก จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 11.45 ระดับปริญญาโทจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 11.01 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.61 ตามลำดับ

1.4 ด้านสถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น

นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 รองลงมา คือ บุคลากรสายสนับสนุน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 11.16

นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 และนักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59 ตามลำดับ ดัง Table 2

Table 2

General Information of Respondents

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	178	25.80
หญิง	471	68.26
เพศทางเลือก	41	5.94
รวม	690	100.00
อายุ		
20–30 ปี	516	74.78
31–40 ปี	92	13.33
41–50 ปี	56	8.12
51–60 ปี	24	3.48
60 ปีขึ้นไป	2	0.29
รวม	690	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	2.61
ปริญญาตรี	517	74.93
ปริญญาโท	76	11.01
ปริญญาเอก	79	11.45
รวม	690	100.00
สถานภาพ		
บุคลากรสายวิชาการ	77	11.16
บุคลากรสายสนับสนุน	226	32.75
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	336	48.70
นักศึกษาระดับปริญญาโท	40	5.80
นักศึกษาระดับปริญญาเอก	11	1.59
รวม	690	100.00

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงช่องว่างในการมีส่วนร่วม ดังนี้

2.1 การรับรู้สิทธิและประสบการณ์ในการมีส่วนร่วม ผู้ใช้บริการเกินครึ่ง (ร้อยละ 53.33) ไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิเสนอข้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสภาพการมีส่วนร่วม โดยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 81.88 ไม่เคยเสนอข้อทรัพยากรสารสนเทศมาก่อน พบว่า สาเหตุที่ไม่เคย

เสนอชื่อ คือ ผู้ใช้บริการไม่ทราบว่าตนมีสิทธิในการเสนอชื่อ (ร้อยละ 28.55) รองลงมา คือ ความรู้สึกว่าตนเองไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะแนะนำ และการไม่ทราบช่องทางในการเสนอชื่อตามลำดับ

ผลลัพธ์นี้สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมต่ำไม่ได้เกิดจากความไม่สนใจของผู้ใช้บริการ แต่เกิดจากช่องว่างด้านการสื่อสารของห้องสมุดที่ยังเข้าไม่ถึงผู้ใช้บริการ รายละเอียดดัง Table 3

Table 3

Conditions for User Participation in Information Resources Development at the Chiang Mai University Library
 สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(n = 690)

รายการ	บุคลากร			นักศึกษา		รวม
	วิชาการ (n = 77)	สนับสนุน (n = 226)	ปริญญาตรี (n = 336)	บัณฑิตศึกษา		
				ป.โท (n = 40)	ป.เอก (n = 11)	
การทราบถึงสิทธิในการเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศ						
ทราบ	72 (93.51)	87 (38.50)	148 (44.05)	6 (15.00)	9 (81.82)	322 (44.67)
ไม่ทราบ	5 (6.49)	139 (61.50)	188 (55.95)	34 (85.00)	2 (18.18)	368 (53.33)
รวม	77 (100.00)	226 (100.00)	336 (100.00)	40 (100.00)	11 (100.00)	690 (100.00)
การเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าสำนักหอสมุดฯ						
เคย	56 (72.73)	27 (11.95)	29 (8.63)	6 (1.79)	7 (63.64)	125 (18.12)
ไม่เคย	21 (27.27)	199 (88.05)	307 (91.37)	34 (10.12)	4 (36.36)	565 (81.88)
รวม	77 (100.00)	226 (100.00)	336 (100.00)	40 (100.00)	11 (100.00)	690 (100.00)
สาเหตุที่ไม่เคยเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศ						
ไม่ทราบว่าตนมีสิทธิในการแนะนำสิ่งชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าสำนักหอสมุดฯ	10 (28.57)	128 (28.19)	204 (28.08)	28 (36.36)	2 (22.22)	372 (28.55)
คิดว่าสำนักหอสมุดฯ มีทรัพยากรสารสนเทศเพียงพอและตรงความต้องการแล้ว	9 (25.71)	57 (12.56)	88 (12.09)	4 (5.19)	1 (11.11)	159 (12.20)
มีทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัวเพียงพอแล้ว	5 (14.29)	34 (7.49)	43 (5.91)	6 (7.79)	1 (11.11)	89 (6.83)
คิดว่าเป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์	1 (2.86)	42 (9.25)	57 (7.83)	5 (6.49)	1 (11.11)	106 (8.14)
ไม่ทราบช่องทางการเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศ	5 (14.29)	74 (16.30)	133 (18.21)	16 (20.78)	2 (22.22)	230 (17.65)
การเสนอแนะทรัพยากรสารสนเทศมีขั้นตอนยุ่งยาก	2 (5.71)	28 (6.17)	49 (6.73)	2 (2.60)	1 (11.11)	82 (6.29)
ไม่มีความรู้/ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศเพียงพอที่จะแนะนำ	3 (8.57)	91 (20.04)	154 (21.15)	16 (20.78)	1 (11.11)	265 (20.34)
รวม	35 (100.00)	454 (100.00)	728 (100.00)	77 (100.00)	9 (100.00)	1303 (100.00)

2.2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วม สำหรับกลุ่มผู้ใช้บริการที่เคยเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศจำนวน 125 คน พบว่า บุคลากรสายวิชาการเป็นกลุ่มที่เคยเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด

(ร้อยละ 44.80) รองลงมา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 23.20) และบุคลากรสายสนับสนุน (ร้อยละ 21.60) ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนว่า บุคลากรสายวิชาการมีบทบาทสำคัญในการ

เสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน การวิจัย และการผลิตผลงานทางวิชาการ เมื่อพิจารณาประเภททรัพยากรและเกณฑ์การคัดเลือก ผู้ใช้บริการเสนอซื้อหนังสือมากที่สุด (ร้อยละ 58.67) โดยยึดเกณฑ์ความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน (ร้อยละ 35.41) และความทันสมัยเป็นหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการช่วยให้ห้องสมุดได้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับการใช้งานจริงได้ดีกว่าการคัดเลือกโดยบรรณารักษ์เพียงฝ่ายเดียว ด้านวัตถุประสงค์และความถี่ ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เสนอซื้อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเอง (ร้อยละ 19.05) รองลงมา คือ เพื่อเตรียมการสอนหรือการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 17.72) และเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ (ร้อยละ 15.61) โดยมักจะมีพฤติกรรมการเสนอซื้อแบบไม่แน่นอน (ร้อยละ 41.60) ขึ้นอยู่กับจังหวะความต้องการใช้งานในขณะนั้น ด้านช่องทางและการแจ้งผล ผู้ใช้บริการนิยมเสนอซื้อผ่านกิจกรรม CMU Book Fair Book Recommend (ร้อยละ

31.89) และระบบออนไลน์ (CMUL Book Recommendations) (ร้อยละ 30.27) โดยผู้ให้บริการได้รับแจ้งผลผ่านอีเมล (ร้อยละ 32.32) และ Line (ร้อยละ 26.22) มากที่สุด ซึ่งเป็นช่องทางที่เข้าถึงพฤติกรรมปัจจุบันได้ดี

2.3 ผลลัพธ์หลังการมีส่วนร่วม ประเด็นที่ถือเป็นความสำเร็จคือผู้ที่เสนอซื้อกว่าร้อยละ 87.96 กลับมาใช้หรือยืมทรัพยากรชิ้นนั้นจริง ๆ สิ่งนี้ยืนยันว่าการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ Just-in-Time ที่ขับเคลื่อนด้วยความต้องการจริงของผู้ใช้บริการช่วยเพิ่มอัตราการใช้ทรัพยากร และความถี่ในการเข้าถึงสูงกว่าการจัดหาแบบดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบจุดที่ควรพัฒนา คือ กลุ่มผู้บริการที่ไม่มายืมหนังสือที่ตนเองเสนอซื้อ (13 คน) สาเหตุเกินครึ่ง (ร้อยละ 53.85) เกิดจากกระบวนการจัดหาที่ล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการใช้ข้อมูลนี้เป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ว่า ห้องสมุดต้องปรับปรุง "ความรวดเร็วในกระบวนการจัดหา" ควบคู่กันไปด้วย รายละเอียดดัง Table 4

Table 4

Conditions for User Participation in Information Resources Development at the Chiang Mai University Library
สภาพการณ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(n = 125)

รายการ	บุคลากร		นักศึกษา		รวม	
	วิชาการ (n = 56)	สนับสนุน (n = 27)	ปริญญาตรี (n = 29)	บัณฑิตศึกษา		
				ป.โท (n = 6)		ป.เอก (n = 7)
ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่เสนอซื้อเข้าสำนักหอสมุดฯ						
หนังสือ (Books)	56 (54.37)	26 (68.42)	20 (55.56)	6 (54.55)	7 (87.5)	115 (58.67)
วารสาร (Journal)	12 (11.65)	2 (5.26)	2 (5.56)	1 (9.09)	1 (12.5)	18 (9.18)
นิตยสาร (Magazine)	1 (0.97)	2 (5.26)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (1.53)
หนังสือพิมพ์ (Newspaper)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (2.78)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.51)
CD/DVD	2 (1.94)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.02)
เกมกระดาน (Board Game)	1 (0.97)	2 (5.26)	9 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	12 (6.12)
วิดีโอสตรีมมิง (Video Streaming)	1 (0.97)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.51)
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Books)	13 (12.62)	2 (5.26)	3 (8.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	18 (9.18)
หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Newspaper)	1 (0.97)	1 (2.63)	0 (0.00)	1 (9.09)	0 (0.00)	3 (1.53)
ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Databases)	8 (7.77)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (9.09)	0 (0.00)	9 (4.59)

Table 4

(continued)

รายการ	บุคลากร		นักศึกษา		รวม	
	วิชาการ (n = 56)	สนับสนุน (n = 27)	ปริญญาตรี (n = 29)	บัณฑิตศึกษา		
				ป.โท (n = 6)		ป.เอก (n = 7)
วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Journal)	6 (5.83)	2 (5.26)	1 (2.78)	1 (9.09)	0 (0.00)	10 (5.10)
นิตยสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Magazine)	2 (1.94)	1 (2.63)	0 (0.00)	1 (9.09)	0 (0.00)	4 (2.04)
รวม	103 (100.00)	38 (100.00)	36 (100.00)	11 (100.00)	8 (100.00)	196 (100.00)
วัตถุประสงค์ในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าสำนักหอสมุดฯ						
เพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ	46 (19.83)	5 (8.77)	3 (5.26)	2 (20.00)	3 (13.64)	59 (15.61)
เพื่อเตรียมการสอน/การปฏิบัติงาน	53 (22.84)	6 (10.53)	4 (7.02)	0 (0.00)	4 (18.18)	67 (17.72)
เพื่อประกอบการเรียน	35 (15.09)	8 (14.04)	10 (17.54)	2 (20.00)	3 (13.64)	58 (15.34)
เพื่อเพิ่มพูนความรู้/พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ	33 (14.22)	20 (35.09)	11 (19.30)	4 (40.00)	4 (18.18)	72 (19.05)
เพื่อความบันเทิง	11 (4.74)	9 (15.79)	13 (22.81)	1 (10.00)	1 (4.55)	35 (9.26)
ทรัพยากรสารสนเทศไม่มีในสำนักหอสมุด	18 (7.76)	6 (10.53)	8 (14.04)	1 (10.00)	3 (13.64)	36 (9.52)
ทรัพยากรสารสนเทศมีจำนวนไม่พอ	13 (5.60)	1 (1.75)	3 (5.26)	0 (0.00)	1 (4.55)	18 (4.76)
ทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาล้าสมัย	13 (5.60)	2 (3.51)	3 (5.26)	0 (0.00)	2 (9.09)	20 (5.29)
ทรัพยากรสารสนเทศเก่า/ชำรุด	10 (4.31)	0 (0.00)	2 (3.51)	0 (0.00)	1 (4.55)	13 (3.44)
รวม	232 (100.00)	57 (100.00)	57 (100.00)	10 (100.00)	22 (100.00)	378 (100.00)
ความถี่ในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ						
1 ครั้ง/สัปดาห์	0 (0.00)	1 (3.70)	1 (3.45)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.60)
1 ครั้ง/เดือน	3 (5.36)	0 (0.00)	8 (27.59)	3 (50.00)	1 (14.29)	15 (12.00)
ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง	1 (1.79)	4 (14.81)	3 (10.34)	1 (16.67)	2 (28.57)	11 (8.80)
ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	30 (53.57)	9 (33.33)	5 (17.24)	1 (16.67)	0 (0.00)	45 (36.00)
ไม่แน่นอน	22 (39.29)	13 (48.15)	12 (41.38)	1 (16.67)	4 (57.14)	52 (41.60)
รวม	56 (100.00)	27 (100.00)	29 (100.00)	6 (100.00)	7 (100.00)	125 (100.00)

Table 4
(continued)

รายการ	บุคลากร			นักศึกษา		รวม
	วิชาการ (n = 56)	สนับสนุน (n = 27)	ปริญญาตรี (n = 29)	บัณฑิตศึกษา		
				ป.โท (n = 6)	ป.เอก (n = 7)	
เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ						
ด้านเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน	56 (38.10)	13 (26.53)	14 (36.84)	4 (28.57)	4 (44.44)	91 (35.41)
ด้านผู้เขียน/ผู้แปล มีความเชี่ยวชาญ/มีชื่อเสียง	25 (17.01)	12 (24.49)	9 (23.68)	3 (21.43)	0 (0.00)	49 (19.07)
ด้านความทันสมัย (ฉบับพิมพ์ครั้งใหม่ล่าสุด)	42 (28.57)	18 (36.73)	12 (31.58)	6 (42.86)	4 (44.44)	82 (31.91)
ด้านราคามีความเหมาะสม	24 (16.33)	6 (12.24)	3 (7.89)	1 (7.14)	1 (11.11)	35 (13.62)
รวม	147 (100.00)	49 (100.00)	38 (100.00)	14 (100.00)	9 (100.00)	257 (100.00)
ช่องทางที่ใช้ในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ						
CMUL Book Recommendations	26 (28.89)	8 (16.67)	16 (55.17)	4 (40.00)	2 (25.00)	56 (30.27)
CMU Book Fair Book Recommend ผ่าน LINE Official	29 (32.22)	18 (37.50)	4 (13.79)	2 (20.00)	6 (75.00)	59 (31.89)
CMUL Bookstore	1 (1.11)	4 (8.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (2.70)
CMUL e-Book Recommendation	3 (3.33)	1 (2.08)	0 (0.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	5 (2.70)
VOC (Voice Of Customer)	0 (0.00)	1 (2.08)	6 (20.69)	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (3.78)
สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, LINE	26 (28.89)	11 (22.92)	3 (10.34)	1 (10.00)	0 (0.00)	41 (22.16)
แบบประเมินความพึงพอใจการใช้งานฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์	4 (4.44)	4 (8.33)	0 (0.00)	2 (20.00)	0 (0.00)	10 (5.41)
แบบสำรวจความต้องการใช้ Video Streaming	1 (1.11)	1 (2.08)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.08)
รวม	90 (100.00)	48 (100.00)	29 (100.00)	10 (100.00)	8 (100.00)	185 (100.00)
ช่องทางที่ได้รับแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ						
อีเมล	30 (37.97)	9 (22.50)	7 (22.58)	4 (57.14)	3 (42.86)	53 (32.32)
LINE	21 (26.58)	9 (22.50)	8 (25.81)	1 (14.29)	4 (57.14)	43 (26.22)
เข้ามาดูในระบบเสนอซื้อด้วยตนเอง	6 (7.59)	5 (12.50)	6 (19.35)	1 (14.29)	0 (0.00)	18 (10.98)
บรรณารักษ์แจ้งให้ทราบโดยตรง	15 (18.99)	13 (32.50)	4 (12.90)	1 (14.29)	0 (0.00)	33 (20.12)

Table 4
(continued)

รายการ	บุคลากร		นักศึกษา		รวม	
	วิชาการ (n = 56)	สนับสนุน (n = 27)	ปริญญาตรี (n = 29)	บัณฑิตศึกษา		
				ป.โท (n = 6)		ป.เอก (n = 7)
ไม่ได้รับแจ้งผลการเสนอชื่อ	7 (8.86)	4 (10.00)	6 (19.35)	0 (0.00)	0 (0.00)	17 (10.37)
รวม	79 (100.00)	40 (100.00)	31 (100.00)	7 (100.00)	7 (100.00)	164 (100.00)
การใช้/ยืมทรัพยากรสารสนเทศหลังจากได้รับแจ้งผล						
ใช้	45 (91.84)	20 (86.96)	19 (82.62)	5 (83.33)	6 (85.71)	95 (87.96)
ไม่ใช้	4 (8.16)	3 (13.04)	4 (17.39)	1 (16.67)	1 (14.29)	13 (12.04)
รวม	49 (100.00)	23 (100.00)	23 (100.00)	6 (100.00)	7 (100.00)	108 (100.00)
สาเหตุที่ไม่ยืม/ไม่ใช้						
ไม่ได้ต้องการใช้เอง/ต้องการให้สำนักหอสมุดมีไว้ให้บริการเท่านั้น	2 (50.00)	1 (33.33)	2 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (38.46)
ทรัพยากรสารสนเทศที่เสนอชื่อได้รับซ้ำเกินไป/ไม่ทันกับความต้องการใช้	1 (25.00)	2 (66.67)	2 (50.00)	1 (100.00)	1 (100.00)	7 (53.85)
ทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ	1 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (7.69)
รวม	4 (100.00)	3 (100.00)	4 (100.00)	1 (100.00)	1 (100.00)	13 (100.00)

3. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้วิจัยทำการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าสำนักหอสมุดฯ ทั้งหมดจำนวน 125 คน จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพได้ดังนี้ บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 นักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 และนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ

ด้านการรับรู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ให้บริการ พบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 3.01$) รองลงมาคือ นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 2.93$) บุคลากรสายสนับสนุน ($M = 2.71$) บุคลากรสายวิชาการ

($M = 2.66$) และนักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 2.58$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า บุคลากรสายวิชาการ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นการไม่ทราบช่องทางการเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศผ่านเครื่องมือต่าง ๆ ขณะที่บุคลากรสายสนับสนุนและนักศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นการประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุดที่ไม่ทั่วถึง

ด้านเครื่องมือและช่องทางในการเสนอชื่อทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ให้บริการ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.93$) รองลงมา คือ บุคลากรสายวิชาการ ($M = 2.61$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ขณะที่บุคลากรสายสนับสนุน ($M = 2.50$) นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 2.36$) และนักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 2.34$) มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในปัญหาด้านเครื่องมือไม่หลากหลาย ขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ในปัญหาด้านเครื่องมือใช้งานยาก/ซับซ้อน สำหรับบุคลากรสายวิชาการมีค่าเฉลี่ยทั้งสองด้านเท่ากัน

ด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่จะเสนอซื้อ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.33$) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 2.68$) และบุคลากรสายวิชาการ ($M = 2.54$) ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 2.50$) และบุคลากรสายสนับสนุน ($M = 2.21$) มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า บุคลากรสายวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นไม่มีข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ที่จะแนะนำ ขณะที่บุคลากรสายสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นไม่มีเวลาในการเลือก สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโทและนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นไม่ทราบว่าจะสามารถเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดได้บ้าง ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองด้าน คือ ไม่มี

ข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ที่จะแนะนำ และไม่ทราบว่าสามารถเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดได้บ้าง

ด้านการแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.25$) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 3.05$) ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 2.50$) บุคลากรสายวิชาการ ($M = 2.49$) บุคลากรสายสนับสนุน ($M = 2.46$) มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า บุคลากรสายวิชาการและนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นได้รับการแจ้งผลล่าช้า ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาโทและนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นไม่ได้รับการแจ้งผลในกรณีที่ไม่นัดจัดซื้อ ส่วนบุคลากรสายสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองด้าน คือ ไม่ได้รับการแจ้งผลและไม่ได้รับการแจ้งผลในกรณีที่ไม่นัดจัดซื้อ รายละเอียดดัง Table 5

Table 5

Problems of User Participation in the Development of Information Resources at the Chiang Mai University Library
 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายการ	บุคลากรสายวิชาการ ($n = 56$)			บุคลากรสายสนับสนุน ($n = 27$)			นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ($n = 29$)			นักศึกษา ระดับปริญญาโท ($n = 6$)			นักศึกษา ระดับปริญญาเอก ($n = 7$)		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ปัญหาการรับรู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ															
สำนักหอสมุดประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	2.64	1.09	ปานกลาง	2.74	1.13	ปานกลาง	3.00	1.56	ปานกลาง	2.67	1.03	ปานกลาง	2.86	1.07	ปานกลาง
ท่านไม่ทราบช่องทางการเสนอซื้อทรัพยากรฯ เข้าสำนักหอสมุดผ่านเครื่องมือต่าง ๆ	2.68	1.29	ปานกลาง	2.67	1.11	ปานกลาง	3.03	1.50	ปานกลาง	2.50	1.22	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.66	1.19	ปานกลาง	2.71	1.12	ปานกลาง	3.01	1.53	ปานกลาง	2.58	1.13	ปานกลาง	2.93	1.35	ปานกลาง
ปัญหาด้านเครื่องมือ/ช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
เครื่องมือ/ช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศไม่หลากหลาย	2.61	1.20	ปานกลาง	2.56	0.89	ปานกลาง	3.10	1.32	ปานกลาง	2.17	1.17	น้อย	2.43	0.98	น้อย
เครื่องมือเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศใช้งานยาก/ซับซ้อน	2.61	1.11	ปานกลาง	2.44	1.05	น้อย	2.76	1.50	ปานกลาง	2.50	1.76	น้อย	2.29	0.76	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.61	1.16	ปานกลาง	2.50	0.97	น้อย	2.93	1.41	ปานกลาง	2.34	1.47	น้อย	2.36	0.87	น้อย
ปัญหาในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่จะเสนอซื้อ															
ไม่มีเวลาในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ	3.04	1.13	ปานกลาง	3.22	1.05	ปานกลาง	2.79	1.45	ปานกลาง	2.67	1.86	ปานกลาง	2.57	1.27	ปานกลาง
ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ เพียงพอที่จะแนะนำ	3.18	1.31	ปานกลาง	3.04	1.16	ปานกลาง	2.93	1.44	ปานกลาง	3.50	1.97	ปานกลาง	2.71	1.38	ปานกลาง
ไม่ทราบว่าสามารถเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศในสาขาวิชาใดได้บ้าง	2.36	1.26	น้อย	2.48	1.05	น้อย	2.93	1.56	ปานกลาง	2.17	1.60	น้อย	3.00	1.53	ปานกลาง
ไม่ทราบว่าสามารถเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดได้บ้าง	2.63	1.34	ปานกลาง	2.41	1.15	น้อย	2.76	1.62	ปานกลาง	3.67	1.03	มาก	3.14	1.35	ปานกลาง

Table 5
(continued)

รายการ	บุคลากรสายวิชาการ (n = 56)			บุคลากรสายสนับสนุน (n = 27)			นักศึกษา ระดับปริญญาตรี (n = 29)			นักศึกษา ระดับปริญญาโท (n = 6)			นักศึกษา ระดับปริญญาเอก (n = 7)		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
ทรัพยากรสารสนเทศที่นำมาให้เสนอซื้อ ไม่ตรงกับความต้องการหรือมีเนื้อหา ล้าสมัย	2.45	1.13	น้อย	2.00	1.00	น้อย	2.59	1.59	ปานกลาง	3.00	1.67	ปานกลาง	1.86	0.90	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.54	1.24	ปานกลาง	2.21	1.08	น้อย	2.68	1.61	ปานกลาง	3.33	1.35	ปานกลาง	2.50	1.12	น้อย
ปัญหาการทราบผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
ไม่ได้รับผลการพิจารณา/ผลการเสนอซื้อ	2.55	1.32	ปานกลาง	2.48	1.19	น้อย	2.79	1.68	ปานกลาง	2.83	1.72	ปานกลาง	1.57	0.53	น้อย
ได้รับผลการพิจารณา/ผลการแนะนำ ซื้อทรัพยากรฯ ล้าช้า	2.57	1.31	ปานกลาง	2.44	1.19	น้อย	3.10	1.40	ปานกลาง	3.17	1.83	ปานกลาง	2.43	1.51	น้อย
ไม่ได้รับผลการแจ้งให้ทราบในกรณีที่ ไม่อนุมัติจัดซื้อ	2.41	1.40	น้อย	2.48	1.22	น้อย	3.00	1.46	ปานกลาง	3.33	1.37	ปานกลาง	2.57	1.81	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.49	1.36	น้อย	2.46	1.21	น้อย	3.05	1.43	ปานกลาง	3.25	1.60	ปานกลาง	2.50	1.66	น้อย

4. ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความต้องการการรับรู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการพบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรสายสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.23$) รองลงมา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 4.22$) นักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 4.17$) บุคลากรสายวิชาการ ($M = 4.08$) และนักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 3.96$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นต้องการให้สำนักหอสมุดเพิ่มช่องทางและความถี่ในการประชาสัมพันธ์ ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ต้องการทราบช่องทางการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ

ความต้องการด้านช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการพบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.27$) รองลงมา คือ บุคลากรสายวิชาการ ($M = 4.03$) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 3.81$) บุคลากรสายสนับสนุน ($M = 3.79$) และนักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 3.59$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ช่องทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับปริญญาโท คือ CMU Mobile ขณะที่บุคลากรสายวิชาการและนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในช่องทาง Line Official

ความต้องการด้านการใช้เครื่องมือในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการพบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรสายสนับสนุน

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.18$) รองลงมา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 4.14$) บุคลากรสายวิชาการ ($M = 4.07$) นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 3.96$) และนักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 3.94$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นต้องการให้ขั้นตอนการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศไม่ซับซ้อนและไม่ยุ่งยาก

ความต้องการด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่จะเสนอซื้อ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการพบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 3.95$) รองลงมา คือ บุคลากรสายสนับสนุน ($M = 3.85$) นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 3.77$) บุคลากรสายวิชาการ ($M = 3.65$) และนักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 3.63$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า บุคลากรสายวิชาการ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นต้องการเลือกทรัพยากรฯ ในงานสัปดาห์หนังสือ CMU Book Fair ในขณะที่บุคลากรสายสนับสนุนและนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นต้องการให้รวบรวมรายชื่อทรัพยากรฯ ไว้ที่หน้าเว็บไซต์สำนักหอสมุด

ความต้องการด้านการแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการพบว่า บุคลากรสายวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุด ($M = 4.51$) ขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 4.33$) นักศึกษาระดับปริญญาโท ($M = 4.33$) บุคลากรสายสนับสนุน ($M = 4.26$) และนักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 4.23$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นต้องการให้ห้องสมุดแจ้งเมื่อทรัพยากรสารสนเทศพร้อมให้บริการ นอกจากนี้ บุคลากรสายวิชาการและนักศึกษาระดับ

ปริญญาเอกยังมีความต้องการในระดับมากต่อการแจ้งผลการพิจารณาว่าจะจัดซื้อหรือไม่จัดซื้อ

ความต้องการด้านช่องทางในการแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ใช้บริการพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($M = 3.57$) รองลงมา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 3.49$) นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($M = 3.32$) และนักศึกษาระดับปริญญาโท

($M = 2.98$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบุคลากรสายวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.49$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษาระดับปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในประเด็นต้องการให้แจ้งผลการเสนอซื้อผ่านทางอีเมล ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในช่องทาง CMU Mobile รายละเอียดดัง Table 6

Table 6

Users' Demand for Participation in Information Resources Development at the Chiang Mai University Library
ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายการ	บุคลากรสายวิชาการ ($n = 77$)			บุคลากรสายสนับสนุน ($n = 226$)			นักศึกษาระดับปริญญาตรี ($n = 336$)			นักศึกษาระดับปริญญาโท ($n = 40$)			นักศึกษาระดับปริญญาเอก ($n = 11$)		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ความต้องการการรับรู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ															
ต้องการให้สำนักหอสมุดเพิ่มช่องทางและความถี่ในการประชาสัมพันธ์	3.97	1.05	มาก	4.21	0.79	มาก	4.20	0.75	มาก	4.15	0.83	มาก	4.00	0.89	มาก
ต้องการทราบช่องทางการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าสำนักหอสมุด	4.19	0.96	มาก	4.24	0.80	มาก	4.24	0.82	มาก	4.18	0.90	มาก	3.91	0.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	1.01	มาก	4.23	0.80	มาก	4.22	0.79	มาก	4.17	0.87	มาก	3.96	0.92	มาก
ความต้องการด้านเครื่องมือ/ช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
1. ความต้องการด้านความหลากหลายของเครื่องมือ/ช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
CMU Mobile	4.09	1.10	มาก	4.30	0.83	มาก	4.39	0.76	มาก	4.30	0.79	มาก	4.09	1.04	มาก
LINE Official	4.21	1.00	มาก	3.91	1.00	มาก	3.96	0.93	มาก	3.85	0.92	มาก	4.36	1.03	มาก
CMUL Book Recommendations	3.84	1.05	มาก	3.67	1.04	มาก	3.65	1.00	มาก	3.33	1.07	ปานกลาง	4.18	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	1.03	มาก	3.79	1.02	มาก	3.81	0.97	มาก	3.59	1.00	มาก	4.27	0.95	มาก
2. ความต้องการด้านการใช้เครื่องมือในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
ต้องการให้ขั้นตอนการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศไม่ซับซ้อนและไม่ยุ่งยาก	4.66	0.75	มากที่สุด	4.54	0.69	มากที่สุด	4.52	0.70	มากที่สุด	4.40	0.96	มาก	4.55	0.82	มากที่สุด
ต้องการให้สำนักหอสมุดจัดอบรมการใช้งานระบบเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ	3.48	1.23	ปานกลาง	3.81	1.10	มาก	3.75	0.99	มาก	3.48	1.20	ปานกลาง	3.36	1.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.99	มาก	4.18	0.90	มาก	4.14	0.85	มาก	3.94	1.08	มาก	3.96	1.09	มาก
ความต้องการด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่จะเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
ต้องการให้จัดส่งรายชื่อทรัพยากรฯ ไปตามภาควิชา/คณะ	4.03	1.14	มาก	3.98	0.91	มาก	4.00	0.91	มาก	3.80	1.02	มาก	4.55	0.82	มากที่สุด
ต้องการให้จัดส่งรายชื่อทรัพยากรฯ ผ่านอีเมลเป็นรายบุคคล	4.04	1.03	มาก	3.82	1.03	มาก	3.86	0.96	มาก	3.70	1.11	มาก	4.00	1.10	มาก
ต้องการให้รวบรวมรายชื่อทรัพยากรฯ ไว้ที่หน้าเว็บไซต์สำนักหอสมุด	3.91	1.15	มาก	4.08	0.98	มาก	4.05	0.92	มาก	3.73	1.22	มาก	4.64	0.67	มากที่สุด
ต้องการเลือกทรัพยากรฯ ในงานสัปดาห์หนังสือ CMU Book Fair	4.16	0.97	มาก	4.06	0.93	มาก	4.13	0.88	มาก	3.93	1.05	มาก	4.36	0.92	มาก

Table 6
(continued)

รายการ	บุคลากร สายวิชาการ (n = 77)			บุคลากร สายสนับสนุน (n = 226)			นักศึกษา ระดับปริญญาตรี (n = 336)			นักศึกษา ระดับปริญญาโท (n = 40)			นักศึกษา ระดับปริญญาเอก (n = 11)		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
ต้องการให้จัดกิจกรรมพาไปคัดเลือก ทรัพยากรฯ จากร้านหนังสือ/ร้านค้า ในจังหวัดเชียงใหม่	3.14	1.37	ปานกลาง	3.63	1.22	มาก	3.76	1.05	มาก	3.33	1.16	ปานกลาง	3.18	1.60	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.65	1.17	มาก	3.85	1.08	มาก	3.95	0.97	มาก	3.63	1.11	มาก	3.77	1.26	มาก
ความต้องการทราบผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
1. ความต้องการด้านการแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
ต้องการให้สำนักหอสมุดแจ้งผล การพิจารณาว่าจะจัดซื้อหรือไม่จัดซื้อ	4.57	0.64	มากที่สุด	4.28	0.81	มาก	4.28	0.78	มาก	4.43	0.75	มาก	4.45	0.82	มาก
ต้องการให้แจ้งผลเมื่อทรัพยากรฯ พร้อมให้บริการ	4.57	0.72	มากที่สุด	4.36	0.75	มาก	4.38	0.73	มาก	4.45	0.64	มาก	4.45	0.82	มาก
ต้องการให้แจ้งผลเมื่อทรัพยากรฯ ที่เสนอซื้อไม่มีจำหน่ายหรือยกเลิก การจัดพิมพ์	4.49	0.79	มาก	4.29	0.8	มาก	4.29	0.77	มาก	4.38	0.63	มาก	4.27	1.27	มาก
ต้องการให้แจ้งผลเมื่อทรัพยากรฯ ที่เสนอซื้อเป็นรายการที่ซ้ำกับที่มีใน สำนักหอสมุด	4.53	0.82	มากที่สุด	4.23	0.81	มาก	4.36	0.81	มาก	4.28	0.78	มาก	4.18	1.25	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.51	0.81	มากที่สุด	4.26	0.81	มาก	4.33	0.79	มาก	4.33	0.71	มาก	4.23	1.26	มาก
2. ความต้องการด้านช่องทางในการแจ้งผลการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ															
อีเมล	4.39	0.91	มาก	4.10	0.97	มาก	4.03	0.94	มาก	3.95	1.04	มาก	4.45	0.69	มาก
LINE	3.97	1.33	มาก	3.75	1.19	มาก	3.90	1.08	มาก	3.88	0.91	มาก	4.00	1.41	มาก
CMU Mobile	3.61	1.36	มาก	4.02	1.04	มาก	4.19	0.95	มาก	4.15	0.86	มาก	3.64	1.63	มาก
โทรศัพท์	2.10	1.24	น้อย	3.09	1.34	ปานกลาง	3.40	1.24	ปานกลาง	2.95	1.36	ปานกลาง	2.82	1.47	ปานกลาง
CMU e-document	2.48	1.37	น้อย	3.55	1.23	มาก	3.41	1.14	ปานกลาง	2.98	1.17	ปานกลาง	3.27	1.74	ปานกลาง
เข้ามาดูในระบบเสนอซื้อด้วยตนเอง	2.49	1.58	น้อย	3.59	1.23	มาก	3.57	1.14	มาก	2.98	1.21	ปานกลาง	3.36	1.57	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.49	1.48	น้อย	3.57	1.23	มาก	3.49	1.14	ปานกลาง	2.98	1.19	ปานกลาง	3.32	1.66	ปานกลาง

5. ข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

ผู้ให้บริการทุกกลุ่มต้องการให้สำนักหอสมุดประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศให้ชัดเจนและหลากหลายช่องทางมากขึ้น โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ เช่น CMU Mobile โดยผู้ให้บริการต้องการระบบและขั้นตอนการเสนอซื้อที่ง่าย สะดวก และติดตามสถานะได้ พร้อมทั้งมีช่องทางให้เลือกทรัพยากรจากรายการหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีข้อมูลครบถ้วน นอกจากนี้ ยังต้องการให้ห้องสมุดแจ้งผลการพิจารณาและสถานะการจัดซื้ออย่างสม่ำเสมอและรวดเร็วผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้สามารถนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา

ส่วนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการ ร่วมกับนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2566–2570 เพื่อนำมาออกแบบรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทั้งนี้ เพื่อให้รูปแบบดังกล่าวมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผลการประเมินมีค่าระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชันที่เป็นแพลตฟอร์มกลางของมหาวิทยาลัย จนกระทั่งได้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรับรู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จากผลการวิจัยในส่วนของสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนมีสิทธิ์ในการเสนอซื้อทรัพยากรฯ และไม่เคยเสนอซื้อทรัพยากรฯ รวมถึงผู้ให้บริการมีปัญหาในการเลือกทรัพยากรฯ ที่จะเสนอซื้อในระดับมาก เนื่องจากผู้ให้บริการไม่ทราบว่าสามารถเสนอซื้อทรัพยากรฯ ประเภทใด/สาขาใดได้บ้าง และไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรฯ ใหม่ ๆ เพียงพอที่จะแนะนำ ดังนั้น สำนักหอสมุดควรเพิ่มช่องทางและความถี่ในการประชาสัมพันธ์ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใช้บริการรับทราบและตระหนักถึงสิทธิ รวมถึงบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

2. ด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่จะเสนอซื้อ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการขาดแหล่งข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ของแต่ละสาขาวิชา รูปแบบการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นจึงออกแบบการเลือกทรัพยากรสารสนเทศเป็นแบบผสมผสาน (Hybrid participation) คือ การเลือกจากตัวเล่มจริง และการเลือกผ่านระบบออนไลน์โดยกำหนดให้ทีมงานสัปดาห์หนังสือ CMU BookFair เป็นประจำทุกปี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถพิจารณาเนื้อหาได้จากตัวเล่ม ได้ทรัพยากรฯ ที่ตรงตามความต้องการ ส่วนช่วงเวลาที่ไม่ได้มีการจัดงาน สำนักหอสมุดรวบรวมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศไว้ที่หน้าเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด โดยจำแนกทรัพยากรฯ ตามสาขาวิชา เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกทรัพยากรฯ ผ่านหน้าเว็บไซต์สำนักหอสมุดได้

3. ด้านช่องทางการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศและการแจ้งผล จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการบางส่วนไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา อาจเกิดจากช่องทางการแจ้งผลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เช่น อีเมล ผู้ใช้บริการไม่ได้ตรวจสอบเป็นประจำทุกวัน ทำให้ไม่ได้รับการแจ้งผล ดังนั้น เครื่องมือหรือช่องทางเข้าถึงได้สะดวกและใช้งานเป็นประจำ ดังนั้น เครื่องมือหรือช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศและการแจ้งผล ที่เหมาะสมสำหรับผู้ให้บริการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ CMU Mobile Application เนื่องจากเป็นแพลตฟอร์มกลางที่มหาวิทยาลัยส่งเสริมและ

สนับสนุนให้บุคลากรและนักศึกษาใช้เป็นช่องทางหลักในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ส่งผลให้ผู้ใช้บริการมีความคุ้นเคยและเข้าใจงานแอปพลิเคชันดังกล่าวเป็นประจำอยู่แล้ว ทั้งนี้ ในผลวิจัยตอนที่ 5 มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศผ่าน CMU Mobile ในส่วนของการแจ้งผล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง สำนักหอสมุดกำหนดรูปแบบการแจ้งผู้ใช้บริการทราบในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งผลการพิจารณาว่าจะจัดซื้อหรือไม่ แจ้งไม่มีจำหน่ายหรือยกเลิกการจัดพิมพ์ แจ้งรายการที่ซ้ำกับในสำนักหอสมุด รวมถึงแจ้งผลเมื่อทรัพยากรฯ พร้อมให้บริการ ดัง Figure 2

■ อภิปรายผล (Discussion)

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

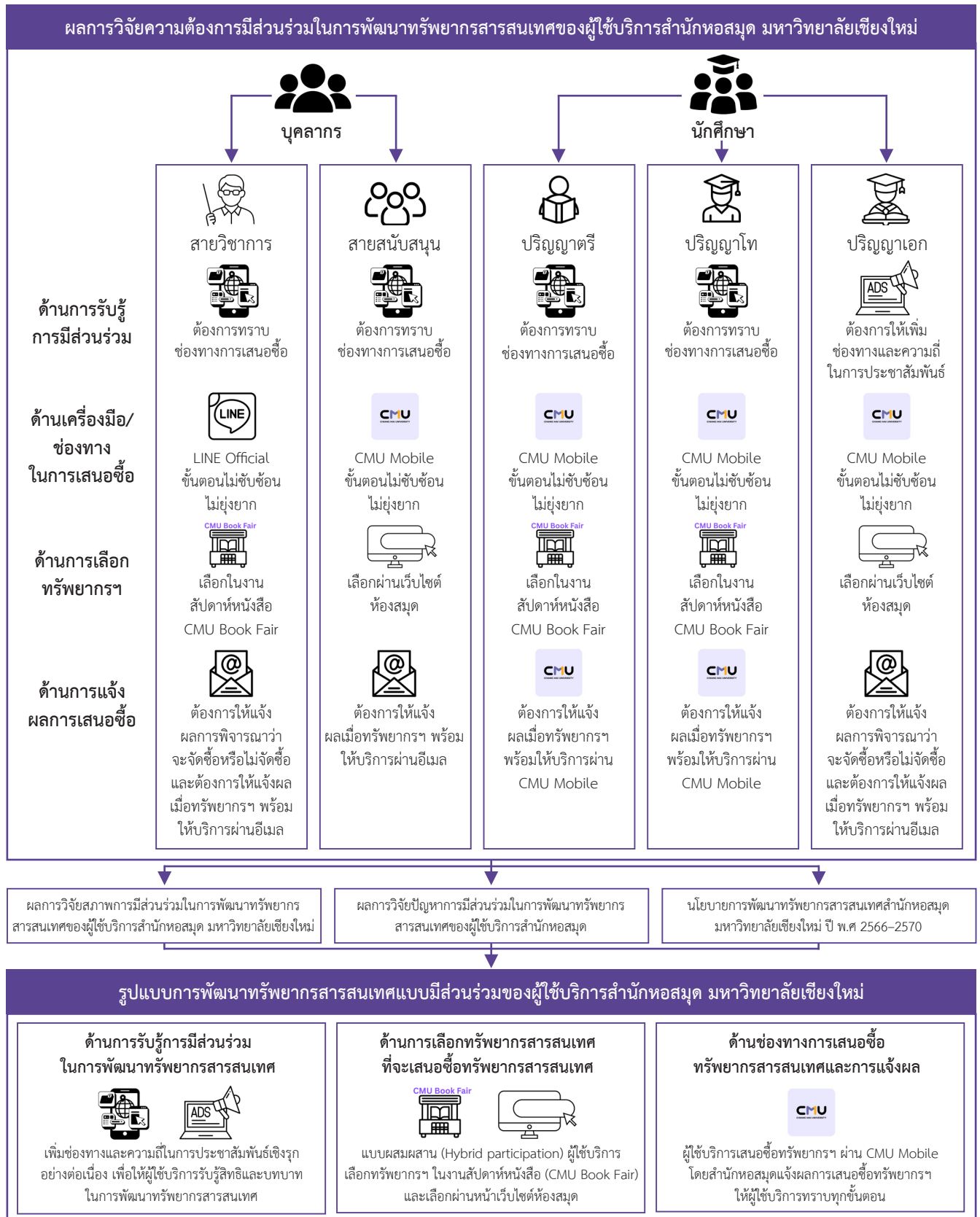
ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมีความแตกต่างกันตามสถานภาพกลุ่มผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะกลุ่มบุคลากรสายวิชาการที่รับรู้สิทธิและมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวมากกว่าผู้ใช้บริการกลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashilungu and Onyancha (2024) และ Jimenez et al. (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่า อาจารย์หรือบุคลากรสายวิชาการมักมีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ เนื่องจากมีภารกิจด้านการเรียนการสอนและการผลิตผลงานทางวิชาการโดยตรง ในทางตรงกันข้ามกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนและนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงสิทธิและบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnston et al. (2023) ที่พบว่า แม้องค์กรสารสนเทศจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ แต่ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการมักแตกต่างกันตามบทบาท ปรากฏการณ์ความแตกต่างนี้สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีบทบาทของ Linton (1936) ได้จำแนกความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและบทบาท โดยระบุว่า บทบาทคือพฤติกรรมที่แสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพนั้น ๆ ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่าบุคลากรสายวิชาการมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและงานวิจัยโดยตรง รวมถึงใช้ทรัพยากรสารสนเทศเป็นประจำ ซึ่งในเชิงทฤษฎีสถานภาพกลุ่มบุคลากรสายวิชาการนี้ได้กำหนดบทบาทความคาดหวังให้ตระหนักรู้และใช้อำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ส่งผลให้กลุ่มนี้มีแนวโน้มได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนนักศึกษาและบุคลากรสายสนับสนุนอาจรับรู้บทบาทของห้องสมุดในลักษณะของผู้ให้บริการ จึงแสดงพฤติกรรมและจำกัดบทบาทของตนเองอยู่เพียงสถานภาพผู้รับบริการเท่านั้น จึงไม่ตระหนักว่า ตนสามารถเสนอซื้อหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศได้ เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า มีความแตกต่างกันตามบทบาทเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรสายวิชาการและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีแนวโน้ม

เลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน (Singh & Mahajan, 2022) การวิจัย และการปฏิบัติงาน ขณะนี้นักศึกษา

ระดับปริญญาตรีมีความต้องการที่หลากหลายมากกว่า ทั้งใช้เพื่อ การเรียนรู้และใช้เพื่อความบันเทิง

Figure 2

A Participatory Information Resources Development model for Users of the Chiang Mai University Library
รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ด้านการรับรู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาการมีส่วนร่วมเกิดจากข้อจำกัดด้านการประชาสัมพันธ์และรูปแบบการสื่อสารที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chan et al. (2020) ที่ระบุว่า การสื่อสารในลักษณะทางเดียวของห้องสมุดส่งผลให้ผู้บริการไม่ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Abd Rahim et al. (2024) ที่ระบุว่า แม้ว่าจะมีผู้ใช้งานจำนวนมากติดตามสื่อสังคมออนไลน์ของห้องสมุด แต่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่กดถูกใจโพสต์ หรือแสดงความคิดเห็น ต่อเนื้อหาที่เผยแพร่ สะท้อนให้เห็นว่า การมีช่องทางการสื่อสารเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการสร้างการมีส่วนร่วม รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างเป็นระบบ และให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้อมูลที่จะประชาสัมพันธ์ (Dai, 2024) เพื่อให้ผู้บริการตระหนักถึงสิทธิ ขอบเขต และบทบาทของตนเองในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การรับรู้เป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้และการมีส่วนร่วมของผู้บริการในระยะยาว (Gautam & Gulati, 2025)

ด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริการขาดแหล่งข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ของแต่ละสาขาวิชา สอดคล้องกับแนวคิด Demand driven acquisitions (DDA) ของ Monroe-Gulick et al. (2024) ที่ต้องมีการเตรียมรายการทรัพยากรให้ผู้เลือก และสอดคล้องกับ Adnan (2025) ที่ให้เห็นว่าระบบ Evidence-Based Acquisition (EBA) จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมรายการทรัพยากรให้ผู้เลือก สะท้อนว่าหากผู้บริการขาดข้อมูลหรือรายชื่อทรัพยากรใหม่ในแต่ละสาขาวิชา ย่อมส่งผลให้ไม่สามารถตัดสินใจเลือกและเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่อาจารย์พบปัญหาการเลือกทรัพยากรสารสนเทศโดยไม่เห็นเนื้อหาทำให้เลือกยากและผิดพลาดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jimenez et al. (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงข้อมูลอย่างเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศของผู้บริการ ปรากฏการณ์เชิงพฤติกรรมดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีความต้องการสารสนเทศของ Wilson (1997) ที่ระบุว่า ความต้องการสารสนเทศจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักถึงช่องว่างทางความรู้และความไม่แน่นอนในการตัดสินใจ ส่งผลให้เกิดการแสวงหาสารสนเทศที่เพียงพอมาเติมเต็มช่องว่างนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การที่ผู้บริการขาดรายชื่อหนังสือ หรืออาจารย์ไม่เห็นเนื้อหาเล่มจริง จึงเป็นการเกิดช่องว่างทางความรู้และความไม่แน่นอนในการตัดสินใจที่ขัดขวางกระบวนการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นจึงออกแบบให้มีลักษณะผสมผสาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริการสามารถเลือก

ทรัพยากรสารสนเทศผ่านกิจกรรมภายในงานสัปดาห์หนังสือ (CMU Book Fair) และผ่านระบบออนไลน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุด ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและข้อมูลที่ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกทรัพยากรสารสนเทศ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่เน้นผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง ซึ่งระบุว่า การจัดเตรียมข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับสาขาวิชาจะช่วยให้ผู้บริการสามารถตัดสินใจเลือกทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Singh & Mahajan, 2022) ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมที่ผสมทั้งช่องทางออฟไลน์และออนไลน์ร่วมกับการจัดเตรียมข้อมูลอย่างเป็นระบบ จึงเป็นแนวทางที่ช่วยลดข้อจำกัดด้านข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริการได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ด้านช่องทางการเสนอซื้อและการแจ้งผล จากผลการวิจัยที่พบผู้บริการบางส่วนไม่ได้รับการแจ้งผลการพิจารณา อาจไม่ได้เกิดจากปัญหาของระบบหรือกระบวนการเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมารับสารของผู้บริการ สอดคล้องกับ Abd Rahim et al. (2024) ที่พบว่า แม้ผู้ใช้งานจะติดตามช่องทางการสื่อสารของห้องสมุด แต่มีเพียงส่วนน้อยที่มีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาที่เผยแพร่ สะท้อนว่าผู้บริการอาจไม่ได้ให้ความสนใจต่อข้อมูลที่ห้องสมุดสื่อสาร หรืออาจเกิดจากช่องทางการแจ้งผลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริการ จากการไม่ได้รับการแจ้งผลดังกล่าว ส่งผลให้ผู้บริการขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในอนาคต สามารถอธิบายได้ว่า การสื่อสารและการแจ้งผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่มีความสำคัญต่อประสบการณ์ของผู้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ramsey and Chomyc (2025) ที่ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการเสนอซื้อต้องมีการสื่อสารกับผู้บริการ รวมถึงการแจ้งผลให้ผู้บริการทราบ หากไม่มีการแจ้งผลผู้บริการอาจไม่ทราบว่าคำขอของตนอยู่ในขั้นตอนใด และอาจส่งผลให้เกิดความไม่ต้องการมีส่วนร่วมในอนาคต ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมที่ได้พัฒนาขึ้นนี้จึงนำ CMU Mobile Application ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้งานจริงของผู้บริการ เป็นแพลตฟอร์มกลางที่มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรและนักศึกษาใช้เป็นช่องทางหลักในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ผู้บริการจึงมีความคุ้นเคยและเข้าใช้งานแอปพลิเคชันดังกล่าวเป็นประจำอยู่แล้ว รวมถึงการแจ้งผลการจัดหาในทุกขั้นตอน จะช่วยสร้างความเชื่อมั่น และสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Chan et al. (2020) and Srisangchay (2023) ที่กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนกระบวนการจัดซื้อสามารถลดความล่าช้าและเพิ่มประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของผู้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า คุณภาพของการให้บริการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริการ (Masion & Diaz, 2024)

สรุปผล (Conclusions)

งานวิจัยนี้ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้การมีส่วนร่วม เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพิ่มช่องทางและความถี่ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบสิทธิและช่องทางในการเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ 2) ด้านการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ จัดให้มีการเลือกทั้งภายในงาน CMU Book Fair และเลือกผ่านเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด แบบผสมผสาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมได้ตลอดทั้งปี และ 3) ด้านช่องทางการเสนอซื้อและการแจ้งผล ใช้ CMU Mobile เป็นแอปพลิเคชันที่ผู้ใช้บริการเข้าถึงและใช้งานเป็นประจำ โดยสำนักหอสมุดแจ้งสถานะการเสนอซื้อในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องผ่านระบบเดียวกัน รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้จะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ใช้บริการกับสำนักหอสมุดกลางรวมถึงห้องสมุดคณะทั้ง 3 ภาควิชา ห้องสมุดสามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย และตรงกับความต้องการของอาจารย์ นักวิจัย บุคลากร และนักศึกษา อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างคุ้มค่า สนับสนุนด้านการเรียนรู้และการวิจัย และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการอย่างเป็นระบบ สำหรับแนวทางการวิจัยต่อยอดในอนาคต ควรศึกษาประสิทธิผลและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหลังการนำรูปแบบไปใช้จริง รวมถึงเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการในแต่ละสาขาวิชาเชิงลึกเฉพาะกลุ่มโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน และศึกษารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้สารสนเทศในยุคดิจิทัล

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Ethics)

การวิจัยนี้ไม่ได้ขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ใช่กลุ่มเปราะบาง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถาม ไม่มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถระบุตัวตนของผู้ตอบหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน และผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในบทความ (Declaration of Generative AI)

ผู้เขียนใช้ ChatGPT และ Gemini เพื่อช่วยปรับปรุงภาษา และตรวจสอบความชัดเจนของข้อความ ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความน่าเชื่อถือ และรับผิดชอบต่อเนื้อหาทั้งหมดของบทความ

แหล่งทุนวิจัย (Funding)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้โครงการทุนวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2566

การประกาศผลประโยชน์ทับซ้อน (Declaration of Competing Interest)

ผู้เขียนขอประกาศว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการศึกษาวิจัยนี้

การมีส่วนร่วมของผู้เขียน (Author Contributions)

พัทธา พนมมิตร: เขียนร่างต้นฉบับบทความ ทบทวน และแก้ไขต้นฉบับบทความ ออกแบบกรอบแนวคิด ออกแบบวิธีการวิจัย ดำเนินการวิจัย จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างภาพประกอบ

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

ผู้เขียนขอขอบพระคุณสำนักงานบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ภายใต้โครงการทุนวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2566 และขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- Abd Rahim, S. M., Abdullah Sani, M. K. J., & Shuhidan, S. (2024). A conceptual framework for social media engagement in academic library to advocate participatory service towards dynamic learning community. *Environment-Behaviour Proceedings Journal*, 9(S118), 3–11. <https://doi.org/10.21834/e-bpj.v9iS118.5459>
- Adnan, H. (2025). *Evidence-based acquisition (EBA) in library collection management*. International Conference on Studies in Education and Social Sciences, Istanbul, Turkey. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED678752.pdf>
- Ashilungu, M., & Onyancha, O. B. (2024). Faculty–librarian cooperation in collection development at the University of Namibia library, with special reference to electronic resources. *Collection and Curation*, 43(1), 8–18. <https://doi.org/10.1108/CC-11-2022-0041>
- Bentil, W. (2025). Analysis of collection development policies for electronic resources at selected academic libraries in Ghana. *Collection Management*, 50(1–2), 75–89. <https://doi.org/10.1080/01462679.2025.2497833>
- Chan, T. T. W., Lam, A. H. C., & Chiu, D. K. W. (2020). From Facebook to Instagram: Exploring user engagement in an academic library. *The Journal of Academic Librarianship*, 46(6), 1–8. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102229>
- Chiang Mai University. (2023, June 6). *Information. Management information system*. <https://www.mis.cmu.ac.th>
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213–235. [https://doi.org/10.1016/0305-750X\(80\)90011-X](https://doi.org/10.1016/0305-750X(80)90011-X)
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.
- Dai, Y. (2024). Exploring the effectiveness of social media information communication for library users. *Profesional de la información*, 33(6), <https://doi.org/10.3145/epi.2024.ene.0613>
- Evans, G. E., & Saponaro, M. Z. (2005). *Developing library and information center collections* (5th ed.). Libraries Unlimited.
- Gautam, M., & Gulati, A. (2025). Exploring user awareness and accessibility of N-LIST e-resources: A case study. *Journal of Information and Knowledge*, 62(3), 201–212. <https://doi.org/10.17821/srels/2025/v62i3/171674>
- Heisserer-Miller, R. A., & McAlister, L. R. (2023). New horizons for academic library collection development: Creating a community-curated collection through student empowerment. *Journal of Library Outreach and Engagement*, 3, 119–135. <https://doi.org/10.21900/jloee.v3.1157>

- Huvila, I. (2020). Librarians on user participation in five European countries/ Perspectives de bibliothécaires sur la participation des utilisateurs dans cinq pays européens. *Canadian Journal of Information and Library Science*, 43(2), 127–157. <https://muse.jhu.edu/article/772363>
- Jiao, H., Wang, T., Libaers, D., Yang, J., & Hu, L. (2025). The relationship between digital technologies and innovation: A review, critique, and research agenda. *Journal of Innovation & Knowledge*, 10(1), Article 100638. <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100638>
- Jimenez, S. A., Berbegal-Mirabent, J., & de la Torre, R. (2024). How do university libraries contribute to the research process? *Journal of Academic Librarianship*, 50(5), 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2024.102930>
- Johnston, J., Huvila, I., Jochumsen, H., Khosrowjerdi, M., Mierzecka, A., & Pálsdóttir, Á. (2023). LAM professionals' roles and attitudes to user participation in Norway and Sweden. *Library & Information Science Research*, 45(3), Article 101249. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2023.101249>
- Kamau, G. W., & Elegwa, A. L. (2022). Factors influencing collection development process at the University of Nairobi Library. *Library Management*, 43(3–4), 207–217. <https://doi.org/10.1108/LM-09-2020-0127>
- Levenson, H. N., & Nichols Hess, A. (2020). Collaborative collection development: Current perspectives leading to future initiatives. *The Journal of Academic Librarianship*, 46(4), Article 102201. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102201>
- Likert, R. A., (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill Book.
- Linton, R. (1936). *The study of man: An introduction*. Appleton-Century-Crofts.
- Masion, J. M., & Diaz, K. A. (2024). The influence of service quality of public libraries on library user engagement. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*, 22(4), 496–508. <https://ejournals.ph/article.php?id=27942>
- Monroe-Gulick, A., Back, A., Wolfe, G. G., Outhier, S., & Morris, S. E. (2024). Demand driven acquisitions in academic libraries: A scoping review. *The Journal of Academic Librarianship*, 50(3), Article 102862. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2024.102862>
- Olubiyo, P. O. (2023). Collection development in academic libraries: Challenges and way forward. *International Journal of Library and Information Science Studies*, 9(3), 19–30. <https://doi.org/10.37745/ijliss.15/vol9n319>
- Rajkumar, R. S., & Sitwala, M. K. (2025). A review on the collection development practices and use of electronic resources in academic libraries: Emerging issues for student access and learning. *Namibia Journal of Managerial Sciences*, 6(3), 305–317. https://www.researchgate.net/publication/398522698_A_review_on_the_Collection_Development_Practices_and_Use_of_Electronic_Resources_in_Academic_Libraries_Emerging_Issues_for_Student_Access_and_Learning
- Ramsey, M., & Chomyc, S. (2025). Thank you for your suggestion! Analyzing patron purchase requests at the University of Alberta Library. *Evidence Based Library and Information Practice*, 20(2), 41–58. <https://doi.org/10.18438/ebliip30675>
- Singh, H., & Mahajan, P. (2022). Research scholars and faculty members perception and participation in collection development of university libraries of Northern India—A comparative study. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 71(6–7), 619–647. <https://doi.org/10.1108/GKMC-01-2021-0001>
- Srisangchay, N. (2023). Prototype system: Project management for procurement of books, textbooks and journals, Faculty of Law, Naresuan University. *Mahidol R2R e-Journal*, 10(3), 99–112. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/mur2r/article/view/258603>
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2023). *Information resources development* (12th ed.). Office of the University Press.
- Thabuang Mahawithayalai. (2001). *Matrathan hong samut sathaban udomsuksa B.E. 2544* [Standards for academic libraries A.D. 2001].
- Tran, C. Y., & Guo, J. X. (2021). Developing user-centered collections at a research library: An evidence-based acquisition (EBA) pilot in STEM. *The Journal of Academic Librarianship*, 47(5), Article 102434. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102434>
- Tyler, D. C., & Boudreau, S. O. (2024). Will you still need me, will you still read me? Patron-driven acquisition books' circulation advantage. *The Journal of Academic Librarianship*, 50(5), Article 102919. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2024.102919>
- Wilson, T. D. (1997). Information behaviour: An interdisciplinary perspective. *Information Processing and Management*, 33(4), 551–572. [https://doi.org/10.1016/S0306-4573\(97\)00028-9](https://doi.org/10.1016/S0306-4573(97)00028-9)